

Academic Session 2022-23

कक्षा – 6

विषय –संस्कृत

पुस्तक का नाम—रुचिरा भाग-1

मास	विषयवस्तु	अधिगम उपलब्धियाँ
अप्रैल, 2022	मङ्गलम् शुद्धश्लोकोच्चारणज्ञानम्	श्लोकानालयसहितसम्यग् उच्चारणज्ञानम्।
	प्रथमःपाठः शब्दपरिचयः- I एतत्, किम्, तत् पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत्सर्वनाम पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता। वर्णक्रमविचारज्ञानम्, वर्णसंयोजनस्य ज्ञानम्, वर्णक्रमविभागज्ञानम् च भवेत्।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	एतत्, किम्, तत्सर्वनाम पुल्लिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता। वर्णक्रमविचारज्ञानम्, वर्णसंयोजनस्य ज्ञानम्, वर्णक्रमविभागज्ञानम् च भवेत्।
	द्वितीयः पाठः शब्दपरिचयः - II एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग शब्दरूपाणाम् उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
मई, 2022	तृतीयःपाठः शब्दपरिचयः - III एतत्, किम्, तत् नपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणि	एतत्, किम्, तत् नपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणां उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
	पाठानांपुनराभ्यासः	एतत्, किम्, तत् स्त्रीलिङ्ग, नपुंसकलिङ्गशब्दरूपाणाम् उच्चारणलेखनेप्रयोगे च क्षमताआगता।
	चतुर्थः पाठः विद्यालयः सर्वनाम शब्दरूपाणांप्रयोगः, संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासः	सर्वनाम-शब्दरूपाणांवचनानां च ज्ञानम् , संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासःसंजातः।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	सर्वनाम-शब्दरूपाणांवचनानां च ज्ञानम् , संस्कृतेनसम्भाषणाभ्यासःसंजातः।
जून, 2022	Summer Vacations from 1st June 2022 to 30th June, 2022	

जुलाई, 2022	पंचमः पाठः वृक्षाः द्वितीयाविभक्तिप्रयोगः, लट् लकारप्रयोगश्च, संस्कृतेनसम्भाषणअभ्यासः	द्वितीयाविभक्तिप्रयोगपूर्वकं, लट् लकारप्रयोगपूर्वकं, संस्कृतेनसम्भाषणाय वाक्यरचनायाः अभ्यासोजातः। कविविषयकंज्ञानंभवेत्।
	षष्ठः पाठः समुद्रतटः तृतीया, चतुर्थी, विभक्तीनांप्रयोगः	तृतीया, चतुर्थीविभक्तीनां च प्रयोगाभ्यासोजातः। समुद्रस्य तटः कथंभवतिइतिज्ञानम् अभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यासः	विभक्तिप्रयोगपूर्वकं, लकारप्रयोगपूर्वकं, संस्कृतेनसम्भाषणाय वाक्यरचनायाः अभ्यासोजातः। शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। दृढीकरणंभवेत्।
	1st Student Assessment Test in the last week of July	
अगस्त, 2022	सप्तमः पाठः बकस्य प्रतीकारः अव्ययप्रयोगःशुद्धोच्चारणस्य ज्ञानम् अभवत्। नैतिकमूल्यानांपरिचयः।	शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। अव्यय प्रयोगाभ्यासोजातः। मातृदेवोभव, पितृदेवोभव, सत्यंवद, धर्मचरप्रभृतिनैतिकमूल्यानांव्यावहारिकंज्ञानम् अभवत्।
	पाठस्य अभ्यासः अव्यय प्रयोगाभ्यासः च।	अव्ययप्रयोगाभ्यासोजातः।
	अष्टमः पाठः सूक्तिस्तबकः श्लोकोच्चारणम्, श्लोकगायनअभ्यासः	श्लोकोच्चारणे शुद्धोच्चारणस्यज्ञानम् अभवत्। गायनाभ्यासः अभवत्।
	पाठाधारितवाक्यनिर्माणाभ्यासः	वाक्यनिर्माणाभ्यासः अभवत्। लघुगुरु वर्णानांज्ञानम् अभवत्।
सितम्बर, 2022	नवमः पाठः क्रीडास्पर्धा विभक्तिज्ञानम्।	विभक्तीनांप्रयोगाभ्यासश्चजातः। विभिन्नक्रीडायाः नामानिमहत्त्वं च ज्ञायते।
	दशमः पाठः कृषिकाःकर्मबीराः विभक्ति-अभ्यासः, तुमुन्, क्त्वाप्रत्ययप्रयोगः	पठित-विभक्तीनांप्रयोगः तुमुन्, क्त्वाप्रत्यययोश्चप्रयोगाभ्यासोजातः। नैतिकमूल्यानांज्ञानम् अभवत्।
	पाठानांपुनराभ्यासः	विभक्तीनांप्रयोगाभ्यासश्चजातः। विभिन्नक्रीडायाः नामानिमहत्त्वं च ज्ञायते। पठित-विभक्तीनांप्रयोगः तुमुन्, क्त्वाप्रत्यययोश्चप्रयोगाभ्यासोजातः। नैतिकमूल्यानांज्ञानम् अभवत्।
अक्टूबर ,2022	एकादशः पाठः पुष्पोत्सवः सप्तमीविभक्तिप्रयोगः पुष्पाणां नामानि।	सप्तमीविभक्तिप्रयोगाभ्यासोजातः। पुष्पाणां नामानि व्यवहारज्ञानं च अभवत्।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	सप्तमीविभक्तिप्रयोगाभ्यासोजातः। पुष्पाणां नामानि

		व्यवहारज्ञानं च अभवत् ।
	द्वादशः पाठः दशमः त्वम् असि कथापठनाभ्यासः । संख्या वाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः	कथापठनाभ्यासोजातः । संख्यावाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः अभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	कथापठनाभ्यासोजातः । संख्यावाचकपदानांप्रयोगाभ्यासः अभवत् ।
	2nd Student Assessment Test in the last week of October	
नवम्बर, 2022	त्रयोदशः पाठः विमानयानंरचयाम श्लोकगायनम् , पदोच्चारणम्	पदोच्चारणपूर्वकं , श्लोकोच्चारणभ्यासोजातः ।विमानयात्रायाः महत्त्वंआकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान् ।कल्पनाशक्त्याविकासमभवत् ।
	चतुर्दशः पाठः, अहहआः च उच्चारणाभ्यासः, कथाकथनाभ्यासः, आज्ञापालनम्	उच्चारणभ्यासोजातः ।कथाकथनाभ्यासोजातः ।आज्ञापालनविषयकंज्ञानम् अभवत् ।
दिसम्बर ,2022	पंचदशः पाठः मातुलचन्द्र! सम्भाषणाभ्यासः, पत्र,लघुनिबन्धः, कथाघटनाक्रम,श्रुतलेखन,अनुवादप्रयोगाभ्यासः, अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः,अपठितपद्यांश / गद्यांशानांप्रयोगः ।	चन्द्रमसः स्नेहपूर्णमहत्त्वंज्ञातवान् ।सम्भाषणाभ्यासः कथा घटनाक्रम ,श्रुतलेखन,अनुवादप्रयोगाभ्यासः, अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः,अपठितपद्यांशानां / गद्यांशानांप्रयोगाभ्यासस्य ज्ञानम् अभवत् ।
जनवरी, 2023	Winter Braek from 1st january to 15th January	
	षोडशः पाठः कुरुक्षेत्रम् संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः, संवादविधायाः प्रयोगः,प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्व-प्रतिपादनम्	संस्कृत-सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानंचाभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	संस्कृत-सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानंचाभवत् ।
	3rd Student Assessment Test in the last week of January	
फरवरी, 2023	सप्तदशः पाठः वाङ्मयंतपः	पदोच्चारणाभ्यासः, श्लोकगायनाभ्यासः,

	पदोच्चारणम्, श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-प्रतिपादनम्	छन्दोविज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-ज्ञानं च अभवत् ।
	परिशिष्टम् कारक-विभक्ति-परिचयः, अकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तपुंसकलिङ्गशब्दानाम्,इकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, उकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्	कारक-विभक्ति-परिचयः, अकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तपुंसकलिङ्गशब्दानाम्, इकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्, उकारान्तपुल्लिङ्गशब्दानाम्
	परिशिष्टम् शब्दरूपाणि, पठ्, गम् (गच्छ), स्था (तिष्ठ), नी (नय), चिन्त, धातुरूपाणि	शब्दरूपाणांज्ञानमभवत्, पठ्, गम् (गच्छ), स्था (तिष्ठ), नी (नय), चिन्त, धातुरूपाणां च ज्ञानम् अभवत् । 1-20 संख्यावाचक शब्दानांज्ञानमभवत्
मार्च,2023	समस्तपाठानांअभ्यासानां च पुनरावृत्तिः	दृढीकरणम्
Annual Assessment in the third week of March		

Academic Session 2022-23

कक्षा – 7

विषय –संस्कृत

पुस्तक का नाम— –रुचिरा भाग-2

मास	विषयवस्तु	अधिगम उपलब्धियाँ
अप्रैल, 2022	प्रथमः पाठः सुभाषितानि श्लोकगायनम्, छन्दज्ञानम्	लयपूर्वकं शुद्ध श्लोकोच्चारण-ज्ञानम् जातम् । वाक्यनिर्माणाभ्यासः, सत्य-क्षमा-तप-मैत्री प्रभृतिनैतिकमूल्यानां ज्ञानम् अभवत् । वर्णविचारः, वर्णमाला, उच्चारणस्थानम् इति ज्ञानम् भवेत् ।
	द्वितीयः पाठः दुर्बुद्धिः विनश्यति कथाकथनाभ्यासः	दुर्बुद्धिः सदबुद्धिः इत्यनयोः व्यावहारिकज्ञानम् अभवत् । कथाकथनाभ्यासो जातः । कारकज्ञानम् । उपपदविभक्तिज्ञानम् अभवत् ।
	पाठानां पुनराभ्यासः :	लयपूर्वकं शुद्ध श्लोकोच्चारण-ज्ञानम् जातम् । वाक्यनिर्माणाभ्यासः, सत्य-क्षमा-तप-मैत्री प्रभृतिनैतिकमूल्यानां ज्ञानम् अभवत् । वर्णविचारः, वर्णमाला, उच्चारणस्थानम् इति ज्ञानम् भवेत् । कथाकथनाभ्यासो जातः । कारकज्ञानम् । उपपदविभक्तिज्ञानम् अभवत् ।
मई, 2022	तृतीय पाठः स्वावलम्बनम् संख्यावाचिपदानां प्रयोगः सर्वनामपदानां प्रयोगः ।	संख्यावाचिपदानां प्रयोगाभ्यासो जातः । सर्वनामपदानां प्रयोगाभ्यासो जातः । स्वावलम्बनस्य महत्वमिति ज्ञानम् अभवत् । 1-50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानं जातम् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः :	संख्यावाचिपदानां प्रयोगाभ्यासो जातः । सर्वनामपदानां प्रयोगाभ्यासो जातः । स्वावलम्बनस्य महत्वमिति ज्ञानम् अभवत् । 1-50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानं जातम् ।
	चतुर्थः पाठः हास्यबालकविसम्मेलनम्	उपपदविभक्तीनां प्रयोगज्ञानम्, अव्ययप्रयोगज्ञानं च अभवत् । हासपरिहासस्य महत्त्वं ज्ञातवान् ।

	उपपदविभक्तिज्ञानम्, अव्ययप्रयोगः	
	पाठस्य पुनराभ्यास :	उपपदविभक्तीनांप्रयोगज्ञानम्,अव्ययप्रयोगज्ञानं च अभवत् । हासपरिहासस्य महत्त्वंज्ञातवान् ।
जून, 2022	Summer Vacations from 1st June 2022 to 30th June, 2022	
जुलाई, 2022	पंचमः पाठः पण्डितारमाबाई बालकबालिकापुस्तक शब्दरूपाणांप्रयोगः	बालकबालिकापुस्तकप्रभृतिशब्दरूपाणांप्रयोगज्ञानम् अभवत् ।बालिकाशिक्षायाः/स्त्रीशिक्षायाः महत्त्वज्ञानम् अभवत् ।
	षष्ठः पाठः सदाचारः श्लोकगायनम्,छन्दज्ञानम्	लयपूर्वकं शुद्धश्लोकोच्चारण-ज्ञानम् जातम् ।सदाचारविषयकंज्ञानम् अभवत् ।
	पाठानांपुनराभ्यास :	बालकबालिकापुस्तकप्रभृतिशब्दरूपाणांप्रयोगज्ञानम् अभवत् ।बालिकाशिक्षायाः/स्त्रीशिक्षायाः महत्त्वज्ञानम् अभवत् ।लयपूर्वकं शुद्धश्लोकोच्चारण-ज्ञानम् जातम् ।सदाचारविषयकंज्ञानम् अभवत् ।
	1st Student Assessment Test in the last week of July	
अगस्त, 2022	सप्तमः पाठः संकल्पः सिद्धिदायकः भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः ।	भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः ।मनसाकृतस्य संकल्पस्य फलंप्राप्यतेइतिज्ञानम् अभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यास :	भू, पठ्, लिख, पा, स्था, दा, कृ, गम्, दृश्, अस्, त्यज्, सेव्, लभ् प्रभृति धातुरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः ।मनसाकृतस्य संकल्पस्य फलंप्राप्यतेइतिज्ञानम् अभवत् ।

	अष्टमः पाठः त्रिवर्णः ध्वजः संवादविधायाः अभ्यासः उच्चारणाभ्यासः	संवादविधायाम् उच्चारणाभ्यासोजातः । ध्वजेवर्णविषयकज्ञानम् स्वतन्त्रतायाश्चज्ञानम् अभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः :	संवादविधायाम् उच्चारणाभ्यासोजातः । ध्वजेवर्णविषयकज्ञानम् स्वतन्त्रतायाश्चज्ञानम् अभवत् ।
सितम्बर, 2022	नवमः पाठः विमानयानरचयाम् पदोच्चारणम्, श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्	पदोच्चारण-पूर्वकंश्लोकोच्चारणाभ्यासोजातः । विमानयात्रायाः महत्त्वंआकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान् । कल्पना शक्त्याः विकासम् अभवत्
	दशमः पाठः विश्वबन्धुत्वम् कारकविभक्तिज्ञानम् उपपदविभक्तिज्ञानम्	कारकविभक्तिज्ञानम्जातम् ।उपपदविभक्तिज्ञानम्जातम् । बन्धुः कः भवति ? इतिविज्ञाय विश्वबन्धुत्वभावनायाः ज्ञानम् अभवत् ।
	पाठानांपुनराभ्यासः :	पदोच्चारण-पूर्वकंश्लोकोच्चारणाभ्यासोजातः । विमानयात्रायाः महत्त्वंआकाशस्य वातावरणं च ज्ञातवान् । कल्पना शक्त्याः विकासम् अभवत्कारकविभक्तिज्ञानम्जातम् ।उपपदविभक्तिज्ञानम्जातम् ।
अक्तूबर ,2022	एकादशः पाठः समवायोहिदुर्जयः कथाविधायाः अभ्यासः कृत्प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासः	कथाविधायाः अभ्यासोजातः । कृत् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासोजातः ।समवायस्य / एकतायाश्चमहत्त्वंज्ञातवान् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः :	कथाविधायाः अभ्यासोजातः । कृत् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासोजातः ।समवायस्य / एकतायाश्चमहत्त्वंज्ञातवान् ।
	द्वादशः पाठः विद्याधनम् श्लोकगायनम्,छन्दज्ञानम् तद्धित् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासः	श्लोकगायनस्याभ्यासोजातः । तद्धित् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासोजातः ।विद्यायाः वाण्याश्चमहत्त्वंज्ञातवान् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः :	श्लोकगायनस्याभ्यासोजातः । तद्धित् प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासोजातः ।विद्यायाः वाण्याश्चमहत्त्वंज्ञातवान् ।
2nd Student Assessment Test in the last week of October		

नवम्बर, 2022	<p>त्रयोदशः पाठः अमृतसंस्कृतम् स्त्रीलिंग शब्दरूपाणांतथा च मुनिः, साधु, नदी, राजन्, विद्वस्, फल, वारि, प्रभृतिरूपाणांप्रयोगः प्रत्ययानांप्रयोगाभ्यासः</p>	<p>स्त्रीलिंग शब्दरूपाणांतथा च मुनिः, साधु, नदी, राजन्, विद्वस्, फल, वारि, प्रभृतिरूपाणांप्रयोगाभ्यासोजातः। संस्कृतस्य महत्त्ववैज्ञानिकतां च ज्ञातवान्।</p>
दिसम्बर ,2022	<p>चतुर्दशः पाठः अनारिकायाः जिज्ञासा ऋकारान्तमात्, पितृ, भ्रातृ, जामातृ, धातृ, कर्तृ, सवितृ, अभिनेतृ, विधातृ, हर्तृ, नेतृ, नप्तृ प्रभृतिशब्दरूपाणांप्रयोगः उपसर्गाणांप्रयोगाभ्यासः</p>	<p>ऋकारान्तमात् , पितृ, भ्रातृ, जामातृ, धातृ, कर्तृ, सवितृ अभिनेतृ, विधातृ, हर्तृ , नेतृ, नप्तृ प्रभृतिशब्दरूपाणांप्रयोगः उपसर्गाणांप्रयोगाभ्यासः</p>
जनवरी, 2023	<p>पंचदशः पाठः लालनगीतम् उच्चारणाभ्यासः गीतगायनाभ्यासः संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासः</p>	<p>उच्चारणाभ्यासोजातः। गीतगायनाभ्यासोजातः। संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासश्चजातः। प्रकृतेः सौन्दर्यस्य औदार्यस्य महत्त्वस्य ज्ञानम् अभवत्।</p>
	Winter Braek from 1st january to 15th January	
	<p>षोडशः पाठः हरियाणादर्शनम् संस्कृतसम्भाषणम्, संवादविधायाः प्रयोगः,</p>	<p>संस्कृत-सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं च अभवत् ।</p>

	प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्व-प्रतिपादनम्	
	पाठानां पुनराभ्यास :	संस्कृत-सम्भाषणे गतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्वज्ञानं च अभवत् ।
3rd Student Assessment Test in the last week of January		
फरवरी, 2023	सप्तदशः पाठः कर्मकुरु पदोच्चारणम्, श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-प्रतिपादनम्	पदोच्चारणाभ्यासः, श्लोकगायनाभ्यासः, छन्दोविज्ञानम्, गीतायाः महत्त्वज्ञानं च अभवत् । प्रार्थनापत्र-लेखनज्ञानम् अभवत् ।
	परिशिष्टम् वर्णविचारः, कारकम् उपपदविभक्तिपरिचयः सर्वनाम एतत् , तत् , किम् त्रिषु लिङ्गेषु , इकारान्तस्त्रीलिङ्ग, ईकारान्तस्त्रीलिङ्ग , इकारान्तपुंसकलिङ्ग, ऋकारान्त पुल्लिङ्ग, उकारान्तपुंसकलिङ्ग	पत्र, लघुनिबन्धः, कथा घटनाक्रम, श्रुतलेखन, अनुवादप्रयोगाभ्यासो जातः । अनुप्रयुक्त-व्याकरणाभ्यासो जातः । अपठितपद्यांशानां / गद्यांशानां प्रयोगाभ्यासो जातः । वर्णा विचारः, कारक-विभक्ति-परिचयः सर्वनाम एतत् , तत् , किम् त्रिषु लिङ्गेषु , इकारान्तस्त्रीलिङ्ग, ईकारान्तस्त्रीलिङ्ग, इकारान्तपुंसकलिङ्ग, ऋकारान्त पुल्लिङ्ग, उकारान्तपुंसकलिङ्ग शब्दरूपाणि, चर्, कृ, वस्, दृश्, स्था (तिष्ठ), पच्, पा (पिब), धातुरूपाणि 1-50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानं जातम् ।
	परिशिष्टम् शब्दरूपाणि, चर् कृ, वस्, दृश् , स्था (तिष्ठ), पच्, पा (पिब), धातुरूपाणि संख्यावाचक, पूरणवाचक शब्दाः ।	शब्दरूपाणि, चर्, कृ, वस्, दृश्, स्था (तिष्ठ), पच्, पा (पिब), धातुरूपाणि 1-50 संख्यावाचक शब्दानाम् ज्ञानं जातम् ।
मार्च, 202	समस्तपाठानां अभ्यासानां च	दृढीकरणम्

3	पुनरावृत्ति:	
Annual Assessment in the third week of March		

Academic Session 2022-23

कक्षा – 8

विषय –संस्कृत

पुस्तक का नाम– रूचिरा भाग-3

मास	विषयवस्तु	अधिगम उपलब्धियाँ
अप्रैल, 2022	मङ्गलम् भाषा, वर्णोच्चारणम् प्रथमः पाठः सुभाषितानि पदोच्चारणम् श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्	भाषा, वर्णोच्चारणपूर्वकमनः कीदृग् भवतिइतिज्ञानम् अभवत् । मानवजीवनस्य महत्त्वंकिमितिज्ञानम् अभवत् पदोच्चारणम्, श्लोकगायनपूर्वकं, गुणस्य, निर्गुणस्य, कृपणस्य, पुरुषार्थस्य च मानवजीवनेमहत्त्वं।वर्णविचारः, वर्णोच्चारणस्य ज्ञानम् ।
	द्वितीयः पाठःबिलस्यवाणी न कदापि मे श्रुता अव्ययप्रयोगज्ञानम्	अव्ययप्रयोगज्ञानम्अभवत् । पंचतन्त्र विषयकज्ञानम् अभवत्।कारकज्ञानमभवत् ।
	पाठानांपुनराभ्यास :	भाषा, वर्णोच्चारणपूर्वकमनः कीदृग् भवतिइतिज्ञानम् अभवत्।मानवजीवनस्य महत्त्वंकिमितिज्ञानम् अभवत् पदोच्चारणम्, श्लोकगायनपूर्वकं, गुणस्य, निर्गुणस्य, कृपणस्य, पुरुषार्थस्य च मानवजीवनेमहत्त्वं।वर्णविचारः, वर्णोच्चारणस्य ज्ञानम्।अव्यय प्रयोगज्ञानम्अभवत्।पंचतन्त्र विषयकज्ञानम् अभवत्।कारकज्ञानमभवत् ।
मई, 2022	तृतीय पाठः डिजीभारतम् विशेषणविशेष्य ज्ञानम्	आधुनिकशिक्षायां सङ्गणकस्य उपयोगिताइन्टरनेटस्य प्रयोगंच । प्रत्ययानांविशेषण-विशेष्य पदानां च ज्ञानमभवत् ।
	पाठस्य पुनराभ्यासः	आधुनिकशिक्षायां सङ्गणकस्य उपयोगिताइन्टरनेटस्य प्रयोगंच । प्रत्ययानांविशेषण-विशेष्य पदानां च ज्ञानमभवत् ।
	चतुर्थः पाठः सदैवपुरतो निधेहि चरणम् लोट, विधिलिङ् लकारयोः प्रयोगः	लोट, विधिलिङ्गलकारयोः प्रयोगाभ्यासोजातः।कवितांपठित्वादेशभक्तिः कर्तव्यपरायणता च समधिगता ।

	पाठस्य पुनराभ्यासः	लोट् ,विधिलिङ्गलकारयोः प्रयोगाभ्यासोजातः ।कवितांपठित्वादेशभक्तिः कर्तव्यपरायणता च समधिगता ।
जून, 2022	Summer Vacations from 1st June 2022 to 30th June, 2022	
जुलाई, 2022	पंचमः पाठः कण्टकेनैवकण्टकम् ऋकारान्त स्त्रीलिङ्ग शब्दरूपाणांप्रयोगः	ऋकारान्त स्त्रीलिङ्ग-शब्दरूपाणां प्रयोगाभ्यासोजातः । पाठंपठित्वाकर्मानुसारेणैवफलंलभ्यते ।
	षष्ठः पाठः गृहं शून्यंसुतांविना अव्ययज्ञानम्	स्त्रीणांसम्मानं, लिङ्ग परीक्षणंजघन्य कृत्यम्, पुत्रीं रक्ष पुत्रीं पाठय च अव्ययपदानांज्ञानम् ।
	पाठानांपुनराभ्यास :	ऋकारान्त स्त्रीलिङ्ग-शब्दरूपाणां प्रयोगाभ्यासोजातः । पाठंपठित्वाकर्मानुसारेणैवफलंलभ्यते । स्त्रीणांसम्मानं, लिङ्ग परीक्षणंजघन्य कृत्यम्, पुत्रीं रक्ष पुत्रीं पाठय च अव्ययपदानांज्ञानम् ।
	1st Student Assessment Test in the last week of July	
अगस्त, 2022	सप्तमः पाठः भारतजनताऽहम् सन्धिज्ञानम्	भारतीय जनतायाः विविध कौशलानाम्, विविध-रुचिनाम् इत्यादयः वर्णितम् ।सन्धिज्ञानम्, उचितानुचितकथनानाम् ज्ञानम् ।
	पाठस्यपुनराभ्यास :	भारतीय जनतायाः विविध कौशलानाम्, विविध-रुचिनाम् इत्यादयः वर्णितम् ।सन्धिज्ञानम्, उचितानुचितकथनानाम् ज्ञानम् ।
	अष्टमः पाठः संसारसागरस्य नायकाः संस्कृतसंभाषणाभ्यासः भू, पठ्, लिख्, पा, स्था, कृ, भक्ष्,	संस्कृतसंभाषणाभ्यासोजातः ।विषयवस्तुगत धातु रूपाणांपंचलकारेषुप्रयोगाभ्यासोजातः पृथिव्यां यत्किमपि दृश्यतेतत्सर्वमानवनिर्मितम् इतिविज्ञाय तेषांकर्तागजधरइतिनामकस्य शिल्पिकारस्य ज्ञानम् अभवत् ।

	अस्, गम्, घ्रा, ह्र, रक्ष, हस्, खाद्, वद्, नम्, पच्, प्रच्छ, क्रुध, त्यज्, दिव्, तुद्, सेव्, लभ्, जन्, वृत्, याच्, शक्, श्रु, प्रभृति धातु रूपाणांपंचलकारेषुप्रयोगाभ्यास	
	पाठस्यपुनराभ्यास :	संस्कृतसंभाषणाभ्यासोजातः।विषयवस्तुगत धातु रूपाणांपंचलकारेषुप्रयोगाभ्यासोजातः। पृथिव्यां यत्किमपि दृश्यतेतत्सर्वमानवनिर्मितम् इतिविज्ञाय तेषांकर्तागजधरइतिनामकस्य शिल्पिकारस्य ज्ञानम् अभवत्।
सितम्बर, 2022	नवमः पाठः सप्तभगिन्यः प्रत्ययज्ञानम्,वाच्यपरिवर्तनम् प्रेरणार्थकक्रियापदप्रयोगाभ्यासः कारकप्रयोगाभ्यासः,	प्रत्ययज्ञानम् ,वाच्य परिवर्तनम् प्रेरणार्थकक्रियापदानांप्रयोगाभ्यासोजातः। पूर्वोत्तरराज्यानांभौगोलिकं,सांस्कृतिकं,ऐतिहासिकं च महत्त्वज्ञातम्।
	दशमः पाठः नीतिनवनीतम् सर्वनाम-पदानांप्रयोगाभ्यासः	सर्वनाम-पदानांप्रयोगाभ्यासोजातः। वृद्धानांसम्मानं, सदाचारतथा च सत्यासत्यमार्गस्य ज्ञानम्।विधिलिङ्ग-लकारस्य प्रयोगाभ्यासः जातः।सन्धि पदानांज्ञानंजातम्।
	पाठानांपुनराभ्यास :	प्रत्ययज्ञानम् ,वाच्य परिवर्तनम् प्रेरणार्थकक्रियापदानांप्रयोगाभ्यासोजातः। पूर्वोत्तरराज्यानांभौगोलिकं,सांस्कृतिकं,ऐतिहासिकं च महत्त्वज्ञातम्।सर्वनाम-पदानांप्रयोगाभ्यासोजातः। वृद्धानांसम्मानं, सदाचारतथा च सत्यासत्यमार्गस्य ज्ञानम्।विधिलिङ्ग-लकारस्य प्रयोगाभ्यासः जातः।सन्धि पदानांज्ञानंजातम्।
अक्तूबर, 2022	एकादशःपाठः सावित्री बाईफुले उपसर्गप्रयोगाभ्यासः, अव्यय प्रयोगाभ्यासः,	उपसर्गप्रयोगाभ्यास-ज्ञानंजातम्।अव्यय प्रयोगाभ्यासज्ञानंजातम्।बालिकाः महिलाश्चशिक्षाप्राप्तुकथंसंघर्षम् अकुर्वन् इतिज्ञानम् अनुभवश्चजातः।
	पाठस्यपुनराभ्यास :	उपसर्गप्रयोगाभ्यास-ज्ञानंजातम्।अव्यय प्रयोगाभ्यासज्ञानंजातम्।बालिकाः

		महिलाश्चशिक्षाप्राप्तुकथंसंघर्षम् अकुर्वन् इतिज्ञानम् अनुभवश्चजातः।
	द्वादशः पाठः कः रक्षति कः रक्षितः संस्कृत-संभाषणाभ्यासः	संस्कृत-संभाषणाभ्यासोजातः। प्रतिमानवः प्लास्टिकस्यूतस्य उपयोगं करोति। इदानीं पर्यावरणस्य रक्षणं कः कथं च करिष्यति इतिज्ञानम् अभवत्।
	पाठस्यपुनराभ्यासः :	संस्कृत-संभाषणाभ्यासोजातः। प्रतिमानवः प्लास्टिकस्यूतस्य उपयोगं करोति। इदानीं पर्यावरणस्य रक्षणं कः कथं च करिष्यति इतिज्ञानम् अभवत्।
	2nd Student Assessment Test in the last week of October	
नवम्बर, 2022	त्रयोदशः पाठः क्षितौराजतेभारतस्वर्णभूमिः चित्रं दृष्ट्वावाक्यनिर्माणज्ञानम्, अपठितपद्यांशानां / गद्यांशानांप्रयोगः	प्राचीनपरम्परायाः संस्कृतेः, भारतस्य सौन्दर्यज्ञानम् जातम्। चित्रं दृष्ट्वावाक्यनिर्माणज्ञानम् एवं अपठितपद्यांशानां / गद्यांशानांप्रयोगाभ्यासोजातः।
	चतुर्दशः पाठः आर्यभटः कथा घटनाक्रमलेखनाभ्यासः अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासः	कथा घटनाक्रमलेखनाभ्यासोजातः। अनुप्रयुक्तव्याकरणाभ्यासोजातः। भारतस्य गौरवम् आर्यभट्टस्य गणितविषयकम्, खगोलविषयकं च ज्ञानम् अभवत्।
दिसम्बर, 2022	पंचदशः पाठः प्रहेलिकाः अनुवादप्रयोगाभ्यासः, संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासः	अनुवादप्रयोगाभ्यासोजातः। संभाषणाभ्यासः श्रुतलेखनाभ्यासश्चजातः। संस्कृतभाषायांप्रहेलिकानांकथंप्रयोगइतिज्ञानम् अभवत्।
जनवरी, 2023	Winter Braek from 1st January to 15th January	
	षोडशः पाठः तीजपर्व संस्कृतसम्भाषणम्, संवादविधायाः प्रयोगः, पर्वमहत्त्वम्, प्रदेशस्य संस्कृतेः महत्त्व-प्रतिपादनम्	संस्कृत-सम्भाषणे गतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, पर्वमहत्त्वविज्ञानम्, प्रदेशस्य संस्कृतेः परम्परायाश्च महत्त्व-ज्ञानं च अभवत्।

	पाठस्यपुनराभ्यास :	संस्कृत-सम्भाषणेगतिः, संवादविधायाः प्रयोगाभ्यासः, पर्वमहत्त्वविज्ञानम्, प्रदेशस्य संस्कृतेः परम्पररायाश्चमहत्त्व-ज्ञानं च अभवत् ।
	3rd Student Assessment Test in the last week of January	
फरवरी, 2023	सप्तदशः पाठःसर्वत्रसमदर्शनः पदोच्चारणम्, श्लोकगायनम्, छन्दोज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-प्रतिपादनम्	पदोच्चारणाभ्यासः, श्लोकगायनाभ्यासः, छन्दोविज्ञानम्, गीतायाः महत्त्व-ज्ञानं च अभवत् ।
	परिशिष्टम् स्वरसन्धिः(दीर्घ, यण्, गुण, वृद्धि,अयादिः)कारकम्,उपसर्गः, प्रत्ययाः अस्मद्, युष्मद्, यत्, इदम् त्रिषुलिङ्गेषुसर्वनाम शब्दरूपाणि ।	वर्णविचारः, स्वरसन्धिः(दीर्घ, यण्, गुण, वृद्धि, अयादिः) कारकम्, उपसर्गः, प्रत्ययाः । अस्मद्, युष्मद्, यत्, इदम् त्रिषुलिङ्गेषुसर्वनामप्रभृति शब्दरूपाणांज्ञानम् अभवत् ।
	परिशिष्टम् मातृ, स्वसृ ऋकारान्त स्त्रीलिङ्गराजन् नकारान्तपुल्लिङ्गशब्दरूपाणि । खाद्, इष्, धातुरूपाणि संख्यावाचक, (51-100) शब्दानांज्ञानम् ।	मातृ, स्वसृ ऋकारान्त स्त्रीलिङ्गराजन् नकारान्तपुल्लिङ्ग शब्दरूपाणां । खाद्, इष्, धातुरूपाणां संख्यावाचक, 51-100) शब्दानांज्ञानम् अभवत् ।
मार्च, 2023	समस्तपाठानांअभ्यासानां च पुनरावृत्तिः	दृढीकरणम्
	Annual Assessment in the third week of March	

